

Redaktör : Lars-Gunnar Liljestrand

Afghanistansolidaritet landet runt

Thage G Peterson talade om kriget i Afghanistan den **23 januari** i Motala på ett möte arrangerat av s-kvinnorna. På mötet kom 150 personer som uppskattade kritiken mot kriget.

Den **7 februari** talar Thage G Peterson på ett möte i Gävle under rubriken: "Olof Palme som jag minns honom". Då kommer även kriget i Afghanistan att beröras.

Jan Fredriksson rapporterar: Tisdagen den **29 januari** besökte Thage G Peterson, tidigare socialdemokratisk försvarsminister, och Elizabeth Johansson och Leif Öman från Ofog Helsingborgs Folkets hus. De talade utifrån temat Varför talas det så lite om freden men det desto mer om krig inför ett 40-tal åhörare. Thage G Peterson talade om hur Sverige drogs in i kriget i Afghanistan utan vårt deltagande var sanktionerat av FN men också om hur den svenska utrikespolitiken har förändrats från fredsinsatser i FN:s tjänst till krigsinsatser under Natos ledning. Det börjar med små steg för att slutligen vara helt involverad.

Elizabeth Johansson och Leif Öman från Ofog berättade om sina erfarenheter av Nato:s övningar över Nordbotten, hur svenska piloter övar för uppdrag i Afghanistan där samhällena i Jokkmokk kommun får föreställa afghanska byar.

Mötet arrangerades av ABF i Helsingborg och Folket i Bild/K.

Nyheter om Afghanistan

- Carsten Jensen som publicerat stark kritik mot kriget i Afghanistan både i danska Politiken och i Dagens Nyheter har blivit hårt angripen av höga krigsförespråkare i Danmark. Carsten Jensen svarar med ett öppet brev som vi fått ta del av och publicerar

här i sin helhet: ÖPPET BREV TILL AFGHANISTANS VÄPNADE VÄLGÖRARE af Carsten Jensen

Hvem er I, Afghanistans væbnede, såkaldte velgørere? I er de skiftende regeringer, der nu på 12. år ukritisk viderefører den forfejlede krig i Afghanistan. I er det folketsflertal, der bliver ved med at bakke op bag en krig, I hverken forstår eller har sat jer ind. I er den opposition, der enten er tavs eller også uklar, fordi heller ikke I har gjort jer den umage at leve op til jeres demokratiske ansvar. Er I alle sammen deltagere i en ondskabens konspiration? Repræsenterer I kun ond vilje? Sådan skulle jeg se på det, ifølge kritikerne af min dobbeltkronik om krigen, udviklingsminister Christian Friis Bach og cand. mag. ved Forsvarsakademiet David Vestenskov. Til det kan jeg kun svare, at jeg ingen steder ser nogen ond vilje. Forsvarschefen Peter Bartram er ikke nogen ond mand. Udviklingsminister Christian Friis Bach er ikke ond. Det er er forsvarsminister Nick Hækkerup heller ikke. Der er ingen spor af ondskab hverken i udenrigsminister Villy Søvndahl eller statsminister Helle Thorning-Schmidt.

Jeg ser noget i jer, der er langt værre og langt mere skæbnesvangert end ond vilje. Jeg ser god vilje. Jeg ser god vilje kombineret med uvidenhed, inkompetence og uhindret adgang til en overvældende mængde af våben, og det er en dødbringende cocktail, hvilket historien har bevist mere end en gang. Enhver krig starter, endnu før den er begyndt, med et drab, og det er evnen til selvransagelse, der bliver slået ihjel. Selvbedrag er krigens første forudsætning, den urokelige tro på at have historien, retfærdigheden og retten på sin side kombineret med en ligeså urokelig tro på, at fjenden intet har på sin, end ikke selvforsvarets nødmoral. Den pris, den gode vilje må betale for sin selvretfærdighed, er døvheden og blindheden over for egne mangler og fejltagelser. I, Afghanistans væbnede velgørere, er fanget i det samme ødelæggende dilemma, som Paulus har beskrevet så knivskarpt i sit brev til romerne, kapitel 7, vers 19: "Det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg."

Da sovjetiske tanks rykkede ind i Kabul i december 1979, kom de som den gode viljes repræsentanter. De ville bringe fremskridt og kvindefrigørelse til et land, de anså for middelalderligt. I 17 år var Kabul en kommunistisk by. Kvinderne smed burkhaen og sprang ud på arbejdsmarkedet. En veluddannet funktionærklasse voksede frem. Kabul var et

centralasiatisk Østberlin, og indbyggerne ser nostalgisk tilbage på de 17 år som på en svunden guldalder, for sammenlignet med det sønderskudte ragnarok, de sejrende krigsherrer forvandlede Afghanistans hovedstad til, var selv det grå Østberlin at foretrække. Imens betalte landbefolkningen fremskridtets pris: En million mennesker blev dræbt, andre millioner tvunget på flugt.

I dag gentager historien sig. Igen hersker den gode vilje i Afghanistan, og Kabul er endnu engang blevet fremskridtets udstillingsvindue. Denne gang er det ikke Østberlin, der er forbilledet, men Las Vegas. En ubarmhertig casino-kapitalisme hersker efter neoliberalt mønster. Her kan ryggesløse mænd uden moral skabe sig gigantformuer, mens hjemvendte flygtninge, som der ikke er plads til i rovdyr-økonomien, fryser ihjel i FN's flygtningelejre kun få kilometer fra centrum. I landdistrikterne, hvor tre fjerdedele af befolkningen bor, råder kaos og lovløshed, mens krigsherrer og narkobaroner, som Natos generaler officielt har udnævnt til vores nærmeste allierede i kampen for demokrati, udøver et vilkårligt voldsregime.

90 milliarder dollars har USA givet i udviklingsstøtte siden invasionen i 2001, det største beløb, verdens eneste tilbageværende supermagt har givet til noget land siden Anden Verdenskrig. Og alligevel svarer den astronomiske sum kun til omkostningerne ved et års krigsførelse, en krigsførelse, hvor verdens mest veludrustede hærstyrker har været i krig med en håndfuld dårligt bevæbnede bønder, hvis modstand de ikke kan knække, fordi opbakningen til dem vokser støt.

Efter snart 12 års såkaldt udvikling er Afghanistan stadig et af verdens tre fattigste land, og et af de mest korrupte, kun overgået af ikke-nationen Somalia og diktaturstaten Nordkorea. Og i det danske hjerteland, Helmand Provinsen, er det end ikke lykkedes at etablere en fungerende vand- og elforsyning, mens Gereskh, distriktscentret i det danske ansvarsområde er sunket ned i et inferno af vold og kriminalitet, der gør byen til Afghanistans farligste.

Alligevel taler I om jeres succes og nægter at anerkende noget nederlag. I har tændt et fyrtårn af håb, hævder I, men det er sønderskudt fyrtårn, og lyset virker ikke. Konfronteret med fiaskoen for jeres egne forhåbninger, har I gjort tavsheden til jeres vigtigste våben, og en presse, der ikke på Christiansborg kan finde nogen politiske mod- eller medspillere, tier også eller snakker militærets vidtløftige talsmænd efter munden. Stumhedens strategi virker.

Lige gyldigheden har vokset sig så stor, at opinionsinstitutterne ikke længere orker at måle befolkningens holdninger. I USA er over to tredjedele imod den meningsløse krig. I Danmark er der blot et uldent spørgsmålstejn. Politisk er der hverken stemmer i at forsvare krigen eller i at kritisere den. Det er det, der er skandalen for demokratiet: Det er blevet en politisk dyd at holde befolkningen borte fra indsigten i vitale beslutninger. Bag jeres tåbelige erklæringer om succes i Afghanistan, ser jeg en anden, for jer langt vigtigere, men for demokratiet langt farligere succes: I har haft held til at passivisere os.

Er det så ond vilje? Nej, det er den gode vilje, der ikke tåler krænkelser. Vi skal lære af erfaringerne fra Afghanistan, siger I, når I begejstret stemmer os ind i den næste krig. Men I har intet lært af krigen i Afghanistan. Det forudsatte, at I diskuterede den, i stedet for at tabuisere den. Ansvarsløst styrer I allerede mod den næste tragedie. På jeres gode vilje tvivler jeg ikke.

- Joseph Stiglitz och Linda Bilmes, Financial Times 23 januari: Ingen amerikansk fredsutdelning efter Afghanistan. Nästan tolv år efter den USA-ledda invasionen i Afghanistan är de krigströtta amerikanerna beredda att lämna landet. Men det finns lite av vinster att hämta ut från en fred. De direkta kostnaderna för kriget är redan 700 miljarder dollar.... Det var 3000 attacker på amerikanska och allierade styrkor 2012 – en siffra som lite skiljer sig från 2009 då Obamaadministrationen ändrade strategi och ökade styrkorna. ..De verkliga kostnaderna för kriget har bara börjat komma in. Det är faktiskt så att kostnaderna efter tillbakadragandet kan bli större än under själva kriget...2008 skrev vi boken "Tre triljoner dollarkriget" om kostnaderna för kriget i Irak. Vi förutspådde kostnaderna för invalidiserade och sjukvårdskostnader för krigsveteranerna skulle komma att öka enormt. ..Antalet Irak- och Afghanistanveteraner som kräver medicinsk vård uppgår till över 800 000 och de flesta har ansökt om permanenta ersättningar för skador...Kostnaderna för veteranerna blir 140 miljarder dollar i år en ökning från 50 miljarder 2001. I tidigare krig kom kostnaderna för ersättningar

decennier efter kriget. Maximum för andra världskrigets kostnader var 1969. Nu med mycket högre längre levnadsår, mer generösa förmåner och nya kostsamma behandlingar kommer den slutliga kostnaden att ta hand om veteranerna från Afghanistan att överskrida 1 triljon dollar. Som jämförelse rör debatten om det finansiella stupet i USA kostnadsnedskärningar över tio på 1-2 triljoner dollar.

Sveriges Afghanistanpolitik

Bo Persson i Piteåtidningen 24 januari: I en insändare, "Nej till Nato", här i PT den 16 januari håller jag med om det som sägs i rubriken, men insändarens sista mening, "Återupprätta alliansfriheten!", förstår jag inte. Här finns ju inte något att återupprätta. Vi är fortfarande alliansfria. I den användning av uttrycket ifråga som vi har i det kalla krigets klassiska, svenska säkerhetspolitiska formel: "Alliansfrihet i fred syftande till neutralitet i krig". Alltså att vi inte skall vara med i någon allians med ömsesidiga försvarsförpliktelser. Och en sådan allians är Nato och vi är idag inte medlemmar i Nato. Det är socialdemokraterna som här ännu håller mot. Hur länge till är sedan en annan fråga. Men själv tror jag, att utan en bred folklig utomparlamentarisk mobilisering för fortsatt alliansfrihet, så blir det inte så länge till. Vad som behövs är med andra ord helt enkelt en ny fredsörelse.

Bo Persson

Det är alltså inte alliansfriheten i den nämnda säkerhetspolitiska formeln, som har getts upp. Utan dess syfte. Ambitionen att hålla oss utanför krig. Eller om man så vill: ambitionen att hålla oss neutrala i krig. För närvarande krigar vi på Nato:s sida i det krig i Afghanistan som just gått in på sin trettonde år. Och det var också på Nato:s sida som vi deltog i kriget i Libyen 2011. Nato är nämligen sedan kalla krigets slut inte bara en försvarsallians utan också en allians för nykoloniala insatser runt om i världen. Auktoriserade eller inte auktoriserade av de fem stora – Ryssland, Kina, Frankrike, Storbritannien, USA – i FN:s säkerhetsråd. Man tycker kanske att erfarenheten från de två Nato-krig vi varit med i skulle ha fått vårt politiska etablissemang att komma fram

till slutsatsen, att nykolonialismen är en återvändsgränd. Att den inte har någon framtid. Men så är uppenbarligen inte fallet. Så här finns också en stor uppgift för en ny fredsörelse. En uppgift som i praktiken skulle innebära att verka för ett avslut på dagens experiment med yrkessoldater med insatstuppgifter runt om i världen - en ordning som svenska folket aldrig getts möjlighet att säga ja eller nej till - och återupprättandet av systemet med värnpliktssoldater som försvarar det svenska territoriet. Ja, här skulle det verkligen bli fråga om ett återupprättande.

Tips och aktiviteter

- Buddhistisk kulturskatt i Afghanistan hotad, skriver Katarina Plank FD, religionshistoriker vid Göteborgs universitet i Religionsvetenskapliga kommentarer 22 januari: Arkeologer försöker rädda buddhistiska kulturskatter i Mes Aynak, cirka 40 km sydöst om Kabul i Afghanistan, innan det omvandlas till koppargruvor av kinesiska bolag som köpt gruvrättigheter i området. Mes Aynak anses vara en av de viktigaste arkeologiska fyndplatserna någonsin i Afghanistan, och några av de inledande fynden har nyligen presenterats i en liten [publikation](#). Fynden dateras till Kushan och Kushan-Sassanian-perioderna från 100-talet f.v.t. till islams intåg på 700-talet v.t. Förutom mynt, keramik, väggmålningar och lerskulpturer, har även [manuskript](#) hittats. Omfånget av fynden gör att Mes Aynak kan jämföras med andra samtida buddhistiska platser som Hadda och Bamiyan. Arkeologerna arbetar med en stark tidspress över sig, vilket har föranlett den amerikanske filmaren Brent Huffman att dokumentera arbetet och [starta en kampanj](#) för att rädda kulturskatterna i Mes Aynak. Internationell media, som [The New York Times](#), har skrivit [längre reportage](#) om de tidspressade [utgrävningarna](#).
- Ann Jones skriver tillsammans med Tom Engelhardt om det amerikanska nederlaget i Afghanistan

<http://original.antiwar.com/engelhardt/2013/01/27/the-afghan-end-game/>

Nästa nyhetsbrev kommer den 7 februari. Har Du förslag på material för nyhetsbrevet – skicka gärna till nyheter@afghanistan.nu